

Kringlooplandbouw: doel of middel?

In september 2018 heeft minister Schouten de visie: 'Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden' uitgebracht, waarin zij kringlooplandbouw naar voren schuift als de gewenste richting voor de landbouw. Deze kringlooplandbouw-visie is breed overgenomen, maar het is niet duidelijk wat er precies mee wordt bedoeld.

Kringlooplandbouw wordt in het algemeen omschreven als landbouw met minimale input van externe middelen als kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen, met hergebruik van reststoffen en met regionale afzet. We zien dat dit zaken zijn die de duurzaamheid van de landbouw bevorderen. Maar wat gebeurt er nu: alles wat de duurzaamheid bevordert wordt ineens onder de noemer kringlooplandbouw geschaard. En ten tweede: het streven naar kringlooplandbouw wordt sturend, terwijl het in sommige gevallen aantoonbaar minder duurzaam is. Is kringlooplandbouw nu een doel op zich of een van de manieren om de duurzaamheid van de landbouw te bevorderen?

Kringlooplandbouw als containerbegrip

Recent heeft de WUR een enquête rondgestuurd onder boeren over kringlooplandbouw. De NAV heeft klachten ontvangen van leden over deze enquête en is met de WUR in gesprek gegaan. De vragen waren sturend en soms ook feitelijk onjuist. Zo werd er gevraagd 'wat doet u al aan kringlooplandbouw?' met daarbij voorbeelden die niets met kringlooplandbouw te maken hebben, maar bijvoorbeeld met biodiversiteitsherstel. 'Duurzaamheid' wordt zo synoniem verklaard met 'kringlooplandbouw'. Verder kijken bij de WUR bevestigd dit beeld: de website www.kringlooplandbouw.wur.nl schaaft ook alles onder de noemer kringlooplandbouw, zoals bijvoorbeeld agrarisch natuurbeheer en maatregelen voor biodiversiteitsherstel. Een beetje dezelfde misvatting als 'alle koeien zijn dieren dus alle dieren zijn koeien'. Maar is dit nou erg, deze spraakverwarring? Ja, want zo wordt kringlooplandbouw een doel en niet een van de manieren om te verduurzamen. Dit is ook precies waarom de NAV in haar toekomstvisie niet heeft toegerekend naar kringlooplandbouw, maar een inventarisatie heeft gemaakt van maatregelen die bijdragen aan de verduurzaming van de akkerbouw.

Kringloop als doel

Nu kringlooplandbouw door met name de Rijksoverheid en de politiek tot doel is gemaakt, dreigen maatregelen daarmee te worden 'goedgepraat'. We

geven een voorbeeld: in de Agenda Waddengebied 2050 wordt gesteld dat de pootaardappelteelt in de noordelijke kleischil weliswaar belangrijk is voor de akkerbouw, maar dat men sowieso toch al moet omschakelen naar regionale afzet omdat dat beter past in de visie van kringlooplandbouw. Met andere woorden: ook zonder de Waddenagenda zou men toch moeten omschakelen, want dat is nu eenmaal de nieuwe richting. Regionale afzet van de succesvolle pootgoedteelt is onzin omdat in veel klimaatzones geen gezond uitgangsmateriaal geteeld kan worden, terwijl daar wel (eet)aardappelen geteeld kunnen worden die een belangrijke rol in de voedselvoorziening spelen. Dit wordt over het hoofd gezien of wellicht moedwillig genegeerd. Een tweede voorbeeld: in de contouren van het nieuwe mestbeleid staat dat mest alleen regionaal zal kunnen worden afgezet. Daarbij werd door ambtenaren van het Ministerie van LNV in eerste instantie een grens van 20 km genoemd. Inmiddels spreekt men van 'in het begin rond de 100 km maar deze afstand zal geleidelijk kleiner worden'. Maar dat is natuurlijk helemaal niet duurzaam: het betekent ofwel dat varkenshouders zich moeten gaan vestigen in de akkerbouwgebieden in bijvoorbeeld Noordost-Groningen of Zeeland ofwel dat de akkerbouwers daar geen onbewerkte mest meer kunnen gebruiken.

In bovenstaande gevallen wordt de regionale afzet, als verlengde van de kringlooplandbouw, een keurslijf wat de verduurzaming juist tegenwerkt. Immers, als de varkenshouders blijven zitten waar ze zitten moet volgens het nieuwe mestbeleid alle mest van hun bedrijven worden verwerkt in nieuw te bouwen installaties, wat op zich helemaal niet duurzaam is. En dit terwijl akkerbouwers juist behoefte hebben aan meer ruimte om onbewerkte mest te plaatsen.

Export

In het verlengde van dit alles speelt zich nog een discussie af: moet Nederland wel agrarische producten willen exporteren? De NAV is van mening dat export prima is naar gebieden waar het betreffende product niet kan worden geteeld of buiten het seizoen is, met uitzondering van zaai- en pootgoed waar wij wereldwijde afzet voorstaan. Maar dit strookt niet met de insteek die velen (niet iedereen gelukkig!) kiezen als verlenging van kringlooplandbouw: alleen produceren voor eigen markt. Nu kan men twisten over het begrip 'eigen markt' (driekwart gaat naar de ons omringende landen), maar los daarvan: hoe duurzaam is het als wij in Nederland alleen voor de eigen markt gaan produceren en er dus veel productie wordt ver-

plaatst naar landen waar minder duurzaam wordt gewerkt en de eisen minder hoog zijn? Dan heeft men het Nederlandse straatje keurig schoongeveegd, maar mondiaal gezien is dat geen verbetering. Om nog maar niet te spreken over de mogelijke geopolitieke gevolgen. Recent werd ook weer door Rob van Wijk van Instituut Clingendael geschetst dat juist de grootschalige voedselproductie een instrument is om invloed uit te kunnen oefenen op het buitenlands beleid van China (Telegraaf, 24 nov. 2020). En zou men dan niet consequent moeten zijn en ook geen import meer moeten wensen? De NAV vindt dat producten het beste daar geteeld kunnen worden waar bodem en klimaat het meest gunstig zijn. Dus aardappelen in NW-Europa en sinaasappelen in Spanje.

Verduurzaming

De NAV onderschrijft dat met de kennis van nu, de landbouw een verduurzamingslag zal moeten ondergaan. Maar wij bestrijden dat alles in het keurslijf van de kringlooplandbouw moet passen. Als we de afmetingen van 'de kring' wat pragmatischer benaderen lossen we al veel knelpunten op, maar er zijn ook andere manieren om te verduurzamen: natuurinclusieve landbouw, biodiversiteitsherstel, extensivering, andere teeltmethoden, meer eiwitgewassen, functionele agrobiodiversiteit, agrarisch natuurbeheer en wellicht ook strokenteelt. Dit past lang niet allemaal in de definitie van kringlooplandbouw terwijl het in onze ogen wel goede ontwikkelingen zijn of kunnen worden.

De NAV vindt dat kringlooplandbouw in principe wel richting kan geven aan de ontwikkeling van de landbouw, maar dan moet men daar vooral niet alles onderschuiven en moet men ook niet al te star er aan vasthouden dat alles kringlooplandbouw moet worden. Zeker niet als het aantoonbaar niet bijdraagt aan de verduurzaming van de landbouw. Dit alles nog los van het feit dat er (nog) geen verdienmodel voor is. **NAV**

Het kalenderjaar 2020 loopt tegen het eind; een jaar van extremen met in het bijzonder de uitbraak van de wereldwijde Covid-19 pandemie. Bij de eerste symptomen in de Chinese stad Wuhan konden

we nog denken dat het een 'ver weg show' zou zijn, maar binnen de kortste keren bleek ook Europa bereikt, met enorme gevolgen voor de volksgezondheid, de economie en onze landbouwmarkten. Met name de aardappelmarkt is vanaf maart hard geraakt door de menuwijzigingen als gevolg van de 'lockdowns'. Voorlopig is er helaas nog niet een nieuw evenwicht in de verstoorde markt met extreem lage prijzen voor aardappelen ten behoeve van de verwerkende industrie...

ook in het weerbeeld kenden we extremen; de

erg natte februari maand werd gevolgd door een plotselinge omslag naar sterk drogend weer in maart, met op kleigrond een slechte structuur en opkomstproblemen als gevolg. Tot in juli werd dit gevolgd door droogte met een record neerslagtekort. Hierbij hebben we kunnen zien dat ons landbouwsysteem wel dermate robuust is dat we toch heel behoorlijke opbrengsten hebben kunnen bereiken. De omslag naar nat was met name in de maand oktober toch weer groot, daarbij het 'nieuwe normaal' bevestigend van een droog voorjaar gevolgd door een natte herfst. In grote delen van het land zijn met de bufferfuncties van zoetwaterbekkens als IJsselmeer en de Zeeuwse wateren zoals het Volkerak hiervoor al goede voorzieningen. In de hoger gelegen zandgebieden zijn hierin nog slagen te maken.

Extreem zijn ook de politieke houdingen ten aan-

zien van landbouw geworden, waarbij het besef nauwelijks nog lijkt door te klinken dat landbouw een behoorlijke economische factor vormt en wel over het dagelijks voedsel gaat! Er wordt geroepen dat de landbouw zou moeten extensiveren en er is een grote claim op landbouwgrond ten behoeve van woningbouw, infrastructuur en natuur met in totaal wel 400.000 ha in de komende 30 jaar. Het ontbreken van integraal beleid is funest, waarbij maatregelen voor landbouw slechts nationaal worden gezien in plaats van dezelfde eisen te stellen aan landbouwproductie in het buitenland. Er is een constructieve dialoog nodig in plaats van demagogisch 'roepoeteren' ten behoeve van een onwetende achterban. Deze 'gamechange' moeten we van onderaf tot stand brengen, te beginnen in het nieuwe jaar 2021.

Teun de Jong

Wet Oneerlijke Handelspraktijken naar de Kamer

Op 19 november heeft minister Schouten de Wet Oneerlijke Handelspraktijken in de agro-voedselketen ter goedkeuring naar de Tweede Kamer gestuurd. Daarmee komt een lang lobbytraject van de NAV tot een goed einde! In 2014 heeft toenmalig minister Kamp van Economische Zaken een proef gehouden met een meldpunt oneerlijke handelspraktijken. Een stuurgroep bestaande uit iemand van LTO, van FNLI (Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie) en van CBL moest de inkomende meldingen bekijken. Er kwamen geen meldingen binnen, waarop Kamp concludeerde dat er niks aan de hand was. De NAV heeft in 2014 een ledenpeiling

gehouden waaruit het tegendeel bleek: 72% had last gehad in de voorgaande jaren van een vorm van oneerlijke handelspraktijken, zoals eenzijdig de prijs van een bestaand contract verlagen of het contract verbreken, te laat betalen enz. Met die gegevens hebben we een stevige lobby opgezet en ook zelf een meldpunt ingesteld op onze website. In dit dossier hebben we samengewerkt met diverse partijen in Europa, wat er toe heeft geleid dat eind 2018 in het Europees Parlement de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken is aangenomen. Die Richtlijn noemt 16 handelspraktijken die nu verboden worden, zoals eenzijdig contracten opzeggen of te laat betalen.

Alle lidstaten moeten dit binnen twee jaar wettelijk vastleggen. De wet die nu ter goedkeuring voorligt is een direct gevolg daarvan. De openbare consultatieronde is al geweest en verwerkt, dit is nu de definitieve versie van het wetsvoorstel. De NAV is blij dat deze wet nu binnenkort in zal gaan. Wij hebben ons meldpunt opgeheven toen de conceptwet werd gepresenteerd. Hoewel LTO lang zei niet de indruk te hebben dat oneerlijke handelspraktijken een probleem waren in de agro-voedselketen hebben ze nu zelf een meldpunt ingesteld. Officiële meldingen kunnen worden gedaan bij de ACM of men kan klachten voorleggen aan de rechter. **NAV**

Debat over landbouwbegroting

Op 24 en 25 november heeft de Tweede Kamer met minister Schouten gedebatteerd over de begroting van het Ministerie van LNV voor 2021. Omdat dit de laatste landbouwbegroting van dit kabinet is en omdat een aantal landbouwwoordvoerders na de verkiezingen niet meer terugkeert in de Tweede Kamer, werd er veel teruggekeken naar wat bereikt is in de afgelopen jaren. Algemeen werd gedeeld dat het wel goed is geweest dat deze minister visies heeft gepresenteerd, maar tegelijkertijd was men vrijwel unaniem over het gebrek aan concreet resultaat wat geboekt is om deze visies handen en voeten te geven. Zoals Futselaar (SP) het formuleerde: 'We kunnen de horizon bijna niet meer zien door alle stippen die er op zijn gezet, maar er is niets veranderd.' Ouwehand (PvdD) noemde als enige de belemmeringen die vrijhandelsverdragen opleggen aan verduurzaming. De Groot (D66) meende, volgens ons volledig onterecht, dat importproducten wel aan dezelfde eisen voldoen als Europese producten, ook wat betreft productiewijze, dus zag geen bezwaren tegen bijvoorbeeld CETA. Bisschop (SGP) wees er op dat een grondige hervorming van de landbouw minstens één generatie gaat duren. Madlener (PVV) diende een motie in om regelarme landbouwgebieden aan te wijzen met alleen de waterkwaliteit als maatstaf.

Moorlag (PvdA) diende een motie in om de mogelijkheden te verkennen om tot een breed gedragen landbouw-, natuur- en voedselakkoord te komen. In reactie daarop waarschuwde de minister voor veel moeilijke gesprekken, maar dat kan toch niet een serieus bezwaar zijn lijkt ons. Geurts (CDA) en Lodders (VVD) dienden een motie in om ervoor te zorgen dat erfbetreders van bedrijven die producten verkopen door certificering ook kunnen worden aangemerkt als onafhankelijke adviseurs.

De minister begon haar antwoorden aan de Kamer met te zeggen dat de coronacrisis wel duidelijk heeft gemaakt hoe belangrijk goede lokale voedselvoorziening is. Zij erkende dat ze ook wel meer had willen bereiken, maar wees er op dat veel partijen in de Tweede Kamer ook niet bereid zijn geweest om compromissen te sluiten.

Voor de akkerbouw waren verder drie onderwerpen relevant: CRISPR-Cas, gewasbescherming en faunaschade. Zowel de minister als een meerderheid in de Tweede Kamer zijn voor toelating van CRISPR-Cas. Wat betreft de toelating van laag-risico gewasbeschermingsmiddelen gaf de minister aan dat er gewerkt wordt aan het bijstellen van de Europese toelatingsprocedure. Daarbij wordt tevens gekeken naar het effect van stapeling van producten. De minister zei ook te werken

aan een simpelere manier van schadevergoeding bij faunaschade.

De minister wees er tenslotte op dat er bij al het beleid wordt gestuurd richting kringlooplandbouw en dat voor veranderingen een gezamenlijke inspanning nodig is van alle betrokkenen. De NAV onderschrijft dat laatste, maar vindt wel dat dit tot uiting moet komen door overleg met ons als boeren en dat men eerst maar eens de regelgeving (bv. gebruiksnormen voor toepassen van organische mest) moet aanpassen die nu nog het werken richting kringlooplandbouw bemoeilijkt. Het is volgens de NAV beter om te sturen op het halen van doelen en dan de behaalde resultaten te beoordelen. **NAV**

Nieuwe fosfaatindicator

Omschakelen van Pw naar de nieuwe gecombineerde fosfaatindicator blijkt vooral op kleigronden tot groot verlies aan fosfaatruimte te leiden. De NAV heeft hierover een brief aan de Tweede Kamer gestuurd. Op Kamervragen heeft Schouten geantwoord dat zij de CDM (Commissie Deskundigen Mestbeleid) gevraagd heeft om een verklaring voor het grote effect en of deze afname in fosfaatbemestingsruimte landbouwkundig te verantwoorden is. Zij komt voor 8 december met een antwoord aan de Kamer. **NAV**

Elke maand laten we onder de titel 'NAV-er in beeld' een NAV-lid aan het woord. Deze maand Mark de Waard uit Kommerzijl.

Mark de Waard: 'Anti-boer beleid werkt frustrerend'

Introductie

Deze maand praten we met Mark de Waard, akkerbouwer in Kommerzijl, net aan de Groningse kant van de grens tussen Friesland en Groningen. Mark is 48 en geboren en getogen op de boerderij. Hij woont er nu met zijn vriendin Tjakkeliën die bij de gemeente Het Hogeland werkt en hun twee kinderen, Jaap van 12 en Binet van 10. Mark weet eigenlijk niet de hoeveelste generatie hij is op de boerderij. Hij vertelt: 'Zo ver als we terug kunnen kijken, tot aan de tijd van Napoleon toen de namen werden bedacht zitten we hier. De boerderij is al vanaf de drooglegging in de familie. Eerst waren er meer boerderijen in de familie, nu hebben we alleen deze nog.'

De boerderij is 130 ha groot en Mark teelt 30 ha aardappelen, waarvan de helft pootaardappelen en de helft consumptieaardappelen. Verder teelt hij 20 ha suikerbieten en de rest graan. Daarnaast heeft hij nog wat schapen op de oude zeedijk lopen. Hij heeft een oudere broer en een jongere zus, maar die hadden geen ambitie om boer te worden. Zijn broer springt nog wel eens in bij de verkoop aan huis omdat hij het contact met de mensen zo leuk vindt. Mark heeft na de Havo de HLS gedaan in Groningen en is daarna in de maatschap gekomen. Zijn vader was zeer actief bij de boerenacties rond 1990, dus toen moest Mark ook al inspringen omdat zijn vader drie weken in Den Haag was. Zijn vader werd aanspreekpunt voor de politie bij de acties en woordvoerder voor de boeren en behoorde tot de 'bende van vijf'. Na de acties waren er veel vergaderingen en toen de NAV werd opgericht in 1993 heeft hij heel veel leden geworven in zijn regio. Mark heeft eigenlijk altijd boer willen worden en heeft ook tijdens zijn studie al veel op de boerderij gewerkt. Zijn zoon is nog jong maar weet nu ook al zeker dat hij boer wil worden.

Bijzondere afzet

Op de boerderij van Mark hebben ze van oudsher een bijzondere afzetmethode: mensen, vooral uit Friesland, komen naar de boerderij om zelf aardappels te rooien, de zogenaamde 'meter zoekers'. Betalen gaat per gerooide meter. Dus er wordt na-

gemeten in de rij en vervolgens afgerekend. Mark zegt er over: 'Dit was in deze buurt heel gebruikelijk, maar langzamerhand zie je het wel veranderen. Ik had eerst meer consumptieaardappelen maar heb nu iets meer pootgoed. Van de consumptieaardappelen heb ik nog twee hectare voor de oude manier van rapen. De rest verkoop ik aan huis. We zijn zes dagen per week open voor de verkoop. Op regenachtige dagen vullen we een voorraad zakken, maar het blijft vaak lastig te combineren met het werk op het land. Er moet altijd iemand thuis zijn.' Mark heeft een medewerker maar hij laat zijn gezin buiten de verkoop. Zelf moest hij als kind wel inspringen. Zijn vader helpt nu nog wel bij de verkoop. Mark: 'Het is soms best lastig om het precies uit te kienen. Eigenlijk moet ik precies de juiste hoeveelheid telen om aan de vraag van de klanten te voldoen. Als ik soms te veel heb, probeer ik dat via een handelaar af te zetten, maar tegenwoordig vragen die om Planet Proof. En ik teel wel volgens Global Gap maar ik vind Planet Proof te omslachtig. Hoewel ik er misschien wel aan voldoe, vind ik het gewoon te veel administratieve rompslomp.' Hij heeft in de coronacrisis in het begin wel een toename gezien van de verkoop maar in de loop van de maanden zakte dat weer terug naar het oude niveau.

Markt- en prijsbeleid

Mark is een echte NAV'er en staat helemaal achter Genoeg is Beter. Eigenlijk zouden we zelfs schaarste moeten creëren vindt hij. Mark licht toe: 'Eigenlijk is het raar dat we streven naar een gezondere bodem maar dat uit de cijfers blijkt dat we steeds meer hakvruchten gaan telen, dat klopt in mijn ogen niet. Je zou dat kunnen veranderen door de hectaretoeslagen uit het GLB niet toe te kennen aan suikerbieten, aardappels en uien, maar alleen aan eiwitgewassen en granen. Zo stimuleer je dat er meer gewassen worden geteeld die goed zijn voor de bodem en minder hakvruchten. Je zou dan naar 1 op 5 of 1 op 6 kunnen gaan, dan krijg je ook een betere prijs voor de aardappelen. De huidige toeslagen drijven vooral de grondprijzen op.' Mark vindt het ook niet goed dat het suikerquotum

is afgeschaft, dat was een prima systeem waarbij iedereen wist waar hij aan toe was.

Anti-boer beleid

Mark heeft grote moeite met het anti-boer beleid vanuit de overheid. Hij vindt het betuttelend en voelt zich beknot in zijn vrijheid als ondernemer. De Waddenagenda, wat speelt in zijn gebied, is daar ook een voorbeeld van. Hij is ook druk met het verzet tegen de peilverhoging in het Lauwersmeer. Dat de Waddenagenda er nu nog bij komt en dat er ook ineens een plan op tafel ligt om van het hele gebied een nationaal park te maken vindt hij echt ontmoedigend. Hij zegt er over: 'Ik snap best dat zoveel boeren het niet meer zien zitten. De regel-druk is echt te hoog en ik word daar ook wel eens gedepimeerd van. We zouden ons eigenlijk veel bozer moeten maken over wat er allemaal gebeurt. Maar wat heb voor mij leuk houdt is dat ik direct contact heb met mijn klanten. Ik krijg van hun de waardering voor mijn producten dus ik weet waar ik het voor doe en dat maakt het leuk.'

De NAV

Zoals gezegd zijn Mark en zijn vader vanaf het begin lid van de NAV. Hij vindt dat de NAV goed bezig is, maar vindt het jammer dat het nog niet lukt om het handelsbeleid te veranderen. Hij zegt er over: 'Het beleid moet echt veranderen. De quota terug en er moet worden gestuurd op 1 op 5 aardappels telen. Alles aan de vrije markt overlaten is funest voor de prijs. Hier in Groningen valt het gelukkig relatief mee, omdat de poters al jaren een stabiele prijs opleveren.'

Mark heeft ook nog een tip voor de NAV: 'Zoek gelijkgestemde organisaties op in andere EU landen om samen mee op te trekken, zoals bijvoorbeeld Coördination Rurale in Frankrijk. Die organisatie werkt nu ook alleen en samen bereik je misschien meer in de EU.' **NAV**

Bedrijfsomvang: 130 ha
Bouwplan: 30 ha Aardappelen
 20 ha Suikerbieten
 80 ha Graan

En wat deed de NAV nog meer in november?

- De NAV heeft deelgenomen aan een overleg tussen de ministeries van I&W en LNV en de landbouwsector over de Waddenagenda. De NAV heeft erop aangedrongen dat de tekst herschreven wordt en niet alleen wordt volstaan met een Nota van Antwoord bij de originele Agenda om alle zienswijzen te beantwoorden. We hebben ook samen met HZPC, Agrico en NAO bij de Tweede Kamer bezwaar gemaakt tegen plannen om het gebied tot nationaal park te maken. Dit heeft geleid tot Kamervragen en een artikel in de Telegraaf.
- De commissie Onderzoek en Innovatie, de Sectie Teelt en het bestuur van de BO Akkerbouw hebben allen vergaderd. Er zijn een aantal grote projecten (zie www.bo-akkerbouw.nl) goedgekeurd door de overheid voor financiering, waardoor de bijdrage van de BO uit de heffingen in feite verviervoudigd wordt door andere partijen. Ook werd besloten dat NAJK lid wordt van de BO.
- De NAV heeft deelgenomen aan de digitale Nationale Bodemtop. Daarbij was er voldoende aandacht voor belemmeringen en kansen voor boeren. Het is terug te kijken via https://channel.royalcast.com/nationalebodemtop/#/nationalebodemtop/20201111_1.
- De NAV is verder gegaan met het bespreken van onze toekomstvisie met stakeholders. **NAV**

Aanpassing belastingstelsel waterschappen

Binnen de waterschappen wordt een derde poging gedaan om drie knelpunten op te lossen in de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. Daarvoor is binnen de Unie van Waterschappen (UvW) vorig jaar een Stuurgroep in het leven geroepen om voor de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 11 december 2020 voorstellen te ontwikkelen. Er zijn bijeenkomsten gehouden om 'stakeholders' te informeren en te consulteren. Als NAV zijn wij daar pas halverwege de rit bij betrokken. Door de beperkte opdracht aan de Stuurgroep en de opzet van de stakeholdersbijeenkomsten was er feitelijk weinig ruimte voor inbreng. Samen met de NMV hebben wij de Stuurgroep zo goed mogelijk commentaar op de in ontwikkeling zijnde voorstellen gegeven. Tot onze teleurstelling hebben we van onze inbreng weinig teruggezien in de uiteindelijke voorstellen die de Stuurgroep aan het bestuur van de UvW ten behoeve van de ALV heeft aangeboden.

Daarom hebben we ook nog een brief aan de UvW en alle waterschappen gestuurd waar op hoofdlijnen de volgende punten in staan. Om de lasten beter te verdelen zijn wij voorstander van een model op basis van waarde van onroerende zaak, waarbij 'infrastructuur' (wegen enz.) bij de categorie 'gebouwd' wordt ondergebracht. Verder zijn wij van mening dat iedere burger in Nederland profijt heeft van natuur en daarom ook moet bijdragen aan de kosten daarvan. Het model dat nu is voorgelegd aan de ALV vinden we slecht en bevat wat ons betreft ook te veel (bestuurlijke) 'knoppen' waar de individuele waterschappen aan kunnen draaien. Ook vinden we dat de categorie 'ongebouwd' beloofd zou moeten worden voor de buffering van hemelwater. Als de ALV tot een voorstel komt, is het aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat om daar een beslissing over te nemen. **NAV**

Keurmerk Farmer Friendly

Onlangs heeft de FDF het Farmer Friendly keurmerk gepresenteerd, met als doel om met name supermarktcensuren te certificeren op grond van goed gedrag richting de primaire producenten (boeren). Deelnemers aan het keurmerk moeten voldoen aan een aantal basiseisen, namelijk eerlijkere beloning van boeren op basis van marktprijzen, prijstransparantie en een afdracht aan een aan Farmer Friendly verbonden coöperatie. Individuele boeren en belangenbehartigende verenigingen kunnen lid worden van deze coöperatie en zo meedelen in de ontvangende afdracht van de met het keurmerk beloonde retailers.

De NAV heeft zich achter het idee geschaard om in principe retail organisaties die zich positief onderscheiden in de betaling aan boeren te belonen met een keurmerk. Echter, wij vinden

het jammer dat niet voldaan hoeft te worden aan gelijke eisen aan de productiemethode in het buitenland en dat er geen kostendekkende prijs aan de boer hoeft te worden betaald. Bij Farmer Friendly probeert FDF een akkoord te bereiken met de koepel van supermarkten (CBL) over aanvulling op de betaalde prijs met een afdracht over de totale omzet. **NAV**

Agenda

16 december 2020 NAV bestuursvergadering

Zoals het er nu naar uitziet zullen de ALV en het Jaarcongres digitaal plaatsvinden. Nadere informatie volgt.

foto voorpagina: Leen Vos

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 9 januari

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2021 betaalt u € 50,-.

Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2021 is de contributie € 50,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstrijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier.

Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Kees van Dijk
0167 - 502 211